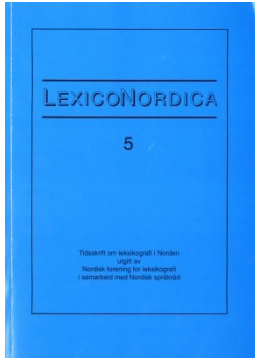

LexicoNordica

Forfatter:	Klas Ruppel [Innehåll och form i motsatsförhållande]	
Anmeldt værk:	Pekka Katara og Ingrid Schellbach-Kopra. 1997. <i>Suomi-saksasuursanakirja</i> . Porvoo-Helsinki-Juva: WSOY.	
Kilde:	LexicoNordica 5, 1998, s. 205-215	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Klas Ruppel

Innehåll och form i motsatsförhållande

Pekka Katara – Ingrid Schellbach-Kopra 1997: *Suomi-saksa-suursanakirja. Großwörterbuch Finnisch-Deutsch*. 8. Auflage. Porvoo-Helsinki-Juva: WSOY. 1475 s. Pris: FIM 224 häftad, 566 inbunden.

Framför mig ligger den nyaste upplagan av den finsk-tyska storordboken, som redan har en sjuttioårig historia bakom sig. Den utkom första gången 1925 och har reviderats fyra gånger tidigare, 1957, 1964, 1974 och 1980. Redan 1957 kom den nuvarande författaren Ingrid Schellbach in som medhjälpare till den ursprunglige upphovsmannen Pekka Katara, och efter dennes död 1971 övertog hon arbetet helt och hållet.

Om en ordbok blir så väl underhållen som denna genom revideringar kan man vänta sig hög kvalitet och aktualitet. Innehållsligt håller inte nionde upplagan bara vad som lovas i förordet utan den revidering som har gjorts (i förordet betecknad som en grundläggande omarbetning [s. 10]) överträffar till och med förväntningarna. I bjärt kontrast till detta står ordbokens yttre, varom mer nedan.

Jag kan bedöma ordboken bara ur tyskspråkig synvinkel. Vad den finska användaren anbelangar kan det välbekanta faktum anföras, att ingen ordbok är så bra att den ensam med säkerhet kan leda fram till det riktiga ordet eller uttrycket på det främmande målspråket. Har man alltså inte tyska som modersmål och söker en tysk motsvarighet till ett finskt ord bör man kontrollera riktigheten i motsvarigheterna i en tysk-finsk ordbok eller i en enspråkig tysk ordbok.

Innehåll

Aktuellt finskt referensmaterial

I den form ordboken hittills har förelegat har den för finskans del huvudsakligen baserat sig på *Nykysuomen sanakirja* ('Nufinsk ordbok') (NSSK), som kom ut på 1950-talet. Också böjnings- och stadieväxlingsangivelserna var desamma som i NSSK. Denna ordbok över "modern finska" var mer eller mindre föråldrad redan när den kom ut.

Den beskrev snarast den finska som användes i agrarsamhället under första hälften av vårt århundrade, innan förhållandena ändrades radikalt och det finska samhället genomgick en massiv industrialisering och urbanisering. Så till vida baserade sig alltså de senare upplagorna av den finsk-tyska ordboken på ett föråldrat material. Det var bara tack vare författarens engagemang och hennes ständiga jakt på potentiella nya ord för ordboken (s. 10) som denna svaghet inte blev alltför påfallande för användaren.

Den ordbok som nu föreligger baserar sig på en modern finsk ordbok, *Suomen kielen perussanakirja* ('Finsk basordbok') (PS) som kom ut åren 1990–94 (recenserad i LexicoNordica 1). Också böjnings- och stadiesvängsangivelserna har reviderats så att de följer PS. Ett så omfattande arbete kan inte en person ensam utföra på sin fritid. Vad gäller lemmatisering och böjningsangivelser kunde vissa rutinuppgifter utföras på förlaget och i synnerhet på Forskningscentralen för de inhemska språken. I korrekthetens namn vill jag nämna, att jag visserligen själv arbetar på Forskningscentralen, men att jag på inget vis har varit inkopplad på de arbeten som utförts för den finsk-tyska ordboken. Huvudsakligen arbetar jag inom redaktionen för en ny finsk, etymologisk ordbok.

Det är inte givet att alla som kan läsa också kan använda ordböcker. Den kanske mest utbredda ovanan är att inte ägna förord och introduktion någon uppmärksamhet. Om ordboken inte fungerar exakt så som användaren hade väntat sig blir den snabbt utdömd som dålig. I många fall skulle en titt i användaranvisningarna ha skapat klarhet. Föreliggande ordbok är tack vare de många genomarbetningarna en mogen produkt, och som allmänspråklig ordbok är det mer eller mindre riskfritt att använda den också utan förtrogenhet med förord (s. 7–13) och användaranvisningar (s. 16–30), som finns både på finska och tyska. Som en introduktion till vilka blindskär man kan råka ut för vid lexikografiskt arbete är förordet utmärkt.

Jag vill i all synnerhet lyfta fram det faktum som också författaren betonar, nämligen att den nya ordboken är aktuell och täcker modernt språkbruk mycket bättre än tidigare. Därigenom har den också bantats ned i den andra ändan. Författaren konstaterar att "det moderna industri- och informationssamhällets ordförråd i hög utsträckning har fått ersätta ordskatten från den förindustriella tiden, agrarsamhället", och kommenterar detta med att "översättare av t.ex. romaner och folkloristisk facklitteratur där äldre tidsperioder skildras kommer att beklaga detta" (s. 12). Jag kan bara hålla med henne när hon rekommenderar "alla de som i egenskap av läsare eller språkförmedlare intresserar sig för äldre tiders finska och för finskans utveckling att

hålla sig till upplagan från 1980" (s. 11). En ny upplaga innebär ju inte att tidigare upplagor genomgående skulle vara obsoleta. Trots att detta är ett trivialt faktum måste det upprepas. Enligt uppgift från författaren kommer förlaget att också i fortsättningen tillhandahålla 1980 års upplaga, vilket är lovvärt.

Ända sedan jag började syssla med finska språket har den finsktyska ordboken följt och väglett mig. Utgåvan från 1974 har jag bokstavligen läst sönder, och den reviderade upplagan från 1980 var synnerligen välkommen. Emellertid bestod denna revidering främst i att ett supplement kom till, en lösning som var ekonomiskt fördelaktig för förlaget men otillfredsställande och opraktisk för användaren. Det oaktat är det ytterst sällan jag inte har hittat vad jag letat efter. Redan ett hastigt ögonkast på den nya upplagan visar hur genomgripande revideringen är. Som exempel får ordet *mylly* 'kvarn' tjäna (med utelämnande av de grammatiska angivelserna). Se nästa sida.

Av exemplet framgår det tydligt hur kraftig revideringen är. Hela nitton konkreter (mestadels av teknisk art) har fått utgå medan två nya begrepp med överförd betydelse har tillkommit – också mjölnarhustrun (*myllärinemäntä*) har fått stryka på foten. Den utomspråkliga verkligheten speglar sig i ordboken. En fördel är att man inte behöver slå upp ekvivalenterna till ordet *myllytys* på annat ställe (under *jauhatus*) utan att de ges. Tryckfelet i *Mühlespiel* (under uppslagsordet *myllypeli*) är också rättat.

Belysande är också en motsvarande jämförelse av vilka sammansättningar med förleden *tieto* 'vetande; data; information' eller *tietokone* 'dator' ("datamaskin") som fått utgå. Upplagorna från 1964, 1980 och 1997 har valts. Se sidan 209.

Antalet uppslagsord i denna grupp har stigit med mer än det dubbla sedan 1964, från 19 till 53. Endast 12 ord (**halvfeta**) finns med i alla tre upplagorna, 5 (understreckade) förekommer bara i de båda äldre upplagorna och 11 (*kursiverade*) bara i de två nyare. Ordet *tietorikas* 'kunskapsrik; faktaspäckad' finns bara i 1964 års upplaga. Dagsländor i 1980 års upplaga är *tietokonekeskus* 'datacentral', *tietojenvarastointi* 'datalagring' och *tietosatelliitti* 'kommunikationssatellit'; de två första distanserades väl av den tekniska utvecklingen, det sista har under inflytande av finsk språkvård ersatts av *tietoliikennesatelliitti* eller *viestintäsatelliitti*. Hela 28 uppslagsord – över hälften av alla uppslagsord i den här gruppen – är emellertid med för första gången och vittnar sålunda om informationssamhällets frammarsch.

	1980	1997	svensk motsvarighet
mylly	Mühle; (<i>liike</i>) Müllerei	1. Mühle; (<i>liike</i>) Müllerei; (<i>kuv.</i>) (<i>kampanja, järjestelmä</i>) Kampagne; System, Maschinerie ... 2. (<i>voim.</i>) Kreisen beider Beine; (<i>painissa</i>) Mühle ... 3. (<i>~peli</i>) Mühle, Mühlespiel	'kvarn'
myllykappa	Mahlnetze	–	'kvarnkappe'
myllykirje	–	(<i>leik.</i>) Mahnbrief	≈ 'förmåningsbrev (från högre ort)'
myllykoski	Mühlenwasserfall	–	'kvarnfors, -fall'
myllylaitos	Mühl-, Mahlwerk	Mühl-, Mahlwerk	'kvarnverk'
myllyliike	(<i>kaupp.</i>) Müllerei, Mühlenbetrieb	–	'kvarnrörelse'
myllymatti	(<i>pelii</i>) Mühle, Mühlespiel	–	'kvarnspel'
myllymäki	Mühl[en]berg	–	'kvarnbacke'
myllynakseli	(<i>tekn.</i>) Mühlspindel, -eisen	Mühlspindel, -eisen	'kvarnaxel'
myllynkaha	(<i>tekn.</i>) Mühlrumpf, -trichter	–	'kvarnskruv, -tratt'
myllynkahna	(<i>tekn.</i>) Mühllauf	–	'kvarnkar'
myllynkaristin	(<i>tekn.</i>) Mühlklapper	–	'kvarnleka'
myllynkivensilmä	(<i>tekn.</i>) Läuferauge	–	'kvarn[stens]öga'
myllynkivi	Mühl[en]stein; (<i>ylempi</i>) Oberstein, Läufer; (<i>alempi</i>) Bodenstein	Mühl[en]stein; (<i>ylempi</i>) Oberstein, Läufer; (<i>alempi</i>) Bodenstein	'kvarnsten'
myllynkivikaulus	–	Bodenstein Mühlstein-, Duttenkragen, Mühlsteinkrause	'kvarnstenskrage'
myllynkivipari	Mühlgang	–	'par av kvarnstenar'
myllynkouru	(<i>tekn.</i>) Mühlrinne, Mählengerinne	–	'kvarnränna'
myllynluukku	(<i>tekn.</i>) Schütz, Schütze, Schützbrett	–	'kvarnlucka'
myllynpato	Mühl[en]teich, Mühl[en]damm, -wehr	–	'kvarndamm'
myllynratas	(<i>tekn.</i>) Mühl[en]rad	Mühl[en]rad	'kvarnhjul'
myllynruuhi	Mühlrinne, Mühl[en]gerinne	–	'kvarnränna'
myllynsiipi	Windmühlenflügel	Windmühlenflügel	'kvarnvinge'
myllyntorvi, -tuutti	= myllynkaha	–	–
myllypeli	Mühle, Mühlespiel	Mühle, Mühlespiel	'kvarnspel'
myllypuro	Mühlbach	–	'kvarnbäck'
myllyrakennus	(<i>rak.</i>) Mählengehäuse	–	'kvarnbyggnad, -hus'
myllytulli	Mahlgeld, -groschen	(<i>hist.</i>) Mahlgeld, -groschen	'kvarntull'
myllytuote	Mühlenfabrikat, -erzeugnis	–	'förmalnings-produkt'
myllyttää	mahlen, mahlen lassen	mahlen, mahlen lassen	'förmala (i kvarn)'
myllytys	ks. jauhatus	Mahlen, Vermahlen	'förmalning (i kvarn)'
myllyvero	= myllytulli	–	–
myllytystuote	–	Mühlenfabrikat, -erzeugnis	'förmalnings-produkt'
mylläri	Müller	Müller	'mjölnare'
myllärinemäntä	Müllerin	–	'mjölnarhustru; mjölnerska'

1964 (tot. 19)	1980 (tot. 33)	1997 (tot. 53)	svensk motsvarighet
<u>tietoaarre</u>	<u>tietoaarre</u>	tietoaine tietoisku	'kunskapsskatt' 'kunskapsämne' 'informationssnutt; blänkare; puff' 'databehandling' 'dataöverföring' 'datalagring' 'dataförmedling' 'databas' 'frågesport' 'frågesportsledare' 'faktabok' 'faktalitteratur' 'dator' 'dator- datakörning' 'datorstödd' 'datorprognos' 'dataingenjör' 'datorisera' 'datacentral' 'dataspråk' 'databehandling' 'datorsättning' 'datarensa' 'datormusik' 'datorstyrning' 'dataprogram' 'dataprogrammerare' 'dataprogrammering' 'dataoperatör' 'databrottslighet' 'kunskapsförmåga' 'datakommunikation'; telekommunikation' 'kommunikations- satellit' 'teleteknik' 'informationskälla' 'kringsynt man; trollkarl' 'mängd kunskap' 'kunskapsteori' 'informationspaket' 'informationstjänst' 'databank' 'kunskapsbaserad; teoretisk' 'kunskapsområde' 'kunskapsunderlag' 'kunskapsbaserad; teoretisk' (adv.) 'på basis av kunskaper; teoretiskt' 'dataregister' 'kunskapsrik; faktaspäckad' 'uppslagsverk' 'nyhetstidning' 'kommunikations-satellit' 'teoretisk bildning' 'datasekretess' 'kunnande; know-how' 'kunskapsnivå'
tietokilpailu	<i>tietojenkäsittely</i> <i>tietojensiirto</i> tietojenvarastointi <i>tietojenvälitys</i> <i>tietokanta</i> tietokilpailu	<i>tietojenkäsittely</i> <i>tietojensiirto</i> <i>tietojenvälitys</i> <i>tietokanta</i> tietokilpailu tietokilpailunpitäjä <i>tietokirja</i> tietokirjallisuus <i>tietokone</i>	
tietokirjallisuus	<i>tietokirja</i> tietokirjallisuus <i>tietokone</i> <i>tietokone-ennuste</i> tietokonekeskus	<i>tietokone</i> tietokoneajo tietokoneavusteinen <i>tietokone-ennuste</i> tietokoneinsinööri tietokoneistaa tietokonekieli tietokonekäsittely tietokonekadonta tietokonekieliskä tietokonekäsittely tietokoneohjelma tietokoneohjelmoija tietokoneohjelmointi tietokoneoperaattori tietokonekäsittely	
<u>tietokyky</u>	<u>tietokyky</u> <i>tietoliikenne</i>	<i>tietoliikenne</i> tietoliikennesatelliitti tietoliikennetekniikka tietolähde tietomäärä tieto-oppi tietopaketti tietopalvelu <i>tietopankki</i> <i>tietoperäinen</i>	
tietolähde tietomies tietomäärä tieto-oppi	tietolähde tietomies tietomäärä tieto-oppi <i>tietopankki</i> <i>tietoperäinen</i>	tietolähde tietomäärä tieto-oppi tietopaketti tietopalvelu <i>tietopankki</i> <i>tietoperäinen</i>	
tietopiiri	tietopiiri <i>tietopohja</i> tietopuolinen	tietopiiri <i>tietopohja</i> tietopuolinen	
tietopuolinen	tietopuolinen	tietopuolinen	
tietopuolisesti	tietopuolisesti	tietopuolisesti	
tietorikas		tietorekisteri	
tietosanakirja <u>tietosanomat</u>	tietosanakirja <u>tietosanomat</u> tietosatelliitti tietosivistys <i>tietosuoja</i>	tietosanakirja tietosivistys <i>tietosuoja</i> tietotaito tietotaso	
tietosivistys	tietosivistys <i>tietosuoja</i>	tietosivistys <i>tietosuoja</i> tietotaito tietotaso	
tietotaso	tietotaso	tietotaso	

		tietotekniikka	'datateknik, informationsteknik'
		tietoteoria	'kunskapsteori'
tietotoimisto	tietotoimisto	tietotoimisto	'nyhetsbyrå'
<u>tietovarait</u>	<u>tietovarait</u>		'kunskapsförråd'
tietoviisau	tietoviisau	tietoviisau	'spränglärd'
		tietoviisau	'spränglärdhet'
		tietovisailu	'frågesport'

Notation

Liksom i de tidigare upplagorna sammanförs uppslagsord med gemensam stam och likaså sammansatta uppslagsord i samma artikel, en praxis som säkert i princip kan spara litet plats, men som gör att översiktligheten och läsbarheten blir lidande, och som – såsom det är genomfört här – också kan leda till missförstånd. I motsats till tidigare upplagor har nämligen i vissa fall sammanförningen gjorts utan hänsyn till ordgränserna. Detta kan leda till feltolkningar bland användare som inte har så goda insikter i finska (en användargrupp som ordboken i och för sig inte heller i första hand riktar sig till [s. 11–12]), särskilt i de fall då förleden i sammansättningen står i genitiv (-*n*) och inte har någon stadiesväxling och efterleden börjar på vokal:

mammona Mammon. **-norja** Mammonsdiener, -knecht; dem Mammon ergeben 'mammonsträl'.

Sammansättningen *mammonanorja* består av förleden *mammona* i genitiv och efterleden *orja*. I den föregående upplagan står det på motsvarande ställe entydigt :

mammona Mammon. **-n|orja** Mammonsdiener

Likadant i den nya upplagan:

koulu|nuoriso Schuljugend 'skolungdom'. **-nuudistus**
Schulreform 'skolreform'. **-näytelmä** Schuldrama 'skolpjäs'

Här handlar det om sammansättningarna *koulunuoriso* och *koulunäytelmä* med *koulu* (i nominativ) som förled, och *koulunuudistus* till *uudistus* med *koulu* som förled i genitiv. Beror den här typen av notation på att estetiken har fått gå före tydligheten? Enligt min mening är det en försämring. Och notationer som de följande tycker jag är oestetiska:

-npalvonta Mammonsdiener, Mammonismus 'mammonism'.

risti|nokka Kreuzschnabel 'korsnäbb'. **-npuu** Kreuz 'kors'.

Rikligt med pragmatisk information

Böjnings- och stadieväxlingsangivelserna ges i form av upphöjda indexsiffror och -bokstäver som hänvisar till motsvarande tabeller, och att uppgifterna nu är från PS och inte längre från NSSK är en välkommen förnyelse; PS avstår från att redovisa marginella typer och varianter och framför allt ger den dem som inte har finska som modersmål mer hjälp (se också Ruppel 1992). Sålunda får man inte bara veta att *ies* 'ok' böjs enligt mönster från *kirves* 'yxa' (kod 67) och att ordet har stadieväxling (markerad med asterisk) (**ies^{67*}**) utan man får också veta vilken stadieväxling (D) det är fråga om (**ies^{67*}D**): *ies: ikeen*. Dessa typer av ord, som har svagt stadium i grundform (nominativ; infinitiv I) bereder ständigt icke-finnar svårigheter. Det här gäller i all synnerhet de fall av svagt stadium av *k* där *k* växlar med \emptyset . I de föregående upplagorna var böjningstabellerna från NSSK, i den nya upplagan har tabellerna tagits över från PS tillsammans med stadieväxlingstabellen.

Vid förnyelsen av ordboken har de nyaste landvinningarna inom finsk lexikografi utnyttjats på ett förtjänstfullt sätt. Det här förs så långt att det har varit ett kriterium för om ett finskt ord skall tas med som uppslagsord att ordet förekommer som uppslagsord i PS. Så slaviskt följs dock inte PS att också betydelsekategorierna mer eller mindre direkt skulle ha övertagits. I de tidigare upplagorna lyser däremot betydelsekategorierna från NSSK ställvis igenom. Lovvärt är att idiomatiken och i all synnerhet rektionen beaktas ännu bättre än förr i exemplen. Användaren får därigenom handfast hjälp. De finska exempelfraserna och deras tyska översättningar – eller rättare sagt deras pragmatiska tyska motsvarigheter – utgör en värdefull samling av finsktyska kontrastiva forskningsresultat.

Det utmärkta arbetet avrundas med ett finskt och ett tyskt bokstaveringsalfabet (s. 36) och en lista på de vanligaste finska förnamnen. Den senare har framför allt praktisk nytta på grund av att många finska förnamn inte utan vidare kan identifieras som kvinnliga eller manliga av icke-finnar.

Vedertagen tysk ortografi

Författarens beslut att hålla sig till vedertagen tysk ortografi har visat sig vara mycket framsynt. Rättskrivningsreformen har valsat runt i politiska och juridiska råd och det är svårt att förutse när farsen tar slut och ett slutgiltigt beslut fattas. Möjligen kommer reformförslaget att modifieras ytterligare, möjligen kan det till och med återtå. Som ett kuriosum kan påpekås att den vedertagna ortografin egentligen införs i ordboken först nu, för i de föregående upplagorna användes – i enlighet med schweizisk parxis – inget dubbel-s (ß).

Några smärre fel

I förordet sägs det att man övergick till datortryck i samband med omarbetningen av ordboken (s. 10). Enligt uppgift från författaren lästes materialet från föregående upplaga in optiskt i ett tidigt skede av arbetet varvid det uppkom en mängd fel som det var ett mödosamt petgöra att eliminera. Slutligen matades hela materialet in manuellt. Ofrånkomligen slank en del av de fel igenom, som hade uppstått vid denna tidskrävande procedur, och t.ex. följande ställe är korrekt i föregående upplaga:

sivuuttaa ... "einer Sache vorbegehen" i stället för "an einer Sache vorbegehen" 'förbigå'

I förbigående kan jag nämna ett fel som har hängt med utan att upptäckas ända från den första upplagan 1925. Det finska ordet *tohlo* 'kvice' är inte det som på tyskt jägarspråk kallas *Schlauch*, utan *tohlo* avser de tappar av benvävnad som hornslidan (som alltså kallas *Schlauch*) sitter på. Man kan för övrigt fråga sig om det är meningsfullt att för ett ord som *tohlo* ge en ekvivalent som *Schlauch* utan fackspråksmarkering, då ordet i det tyska allmänspråket har en helt annan betydelse ('slang').

I egenskap av recensent har jag sökt med ljus och lykta efter andra fel utan att ha hittat några. Dessa små skönhetsfläckar är undantaget som bekräftar regeln; innehållsligt är ordboken utmärkt.

Form

Bokpärmarna går huvudsakligen i svart, något som inte obetingat är tilltalande, och titeln står längst ner med små bokstäver, svår att upp-

täcka. När man slår upp boken fäster man sig vid de ytterst knappa marginalerna. Att huvud, fot och yttermarginal är smala är bara störande, men att bunten är så gott som obefintlig gör att innerspalterna – det vill säga halva ordboken – är mer eller mindre oläsbara, med mindre än att man med våld bryter upp ryggen på boken, vilket betyder att man ganska snart har en lösbladssamling att bläddra i. Sidorna är tvåspaltiga precis som i de föregående upplagorna. Nytt är att spalttexten är vänsterställd och nytt är också avsaknaden av avstavning. Helhetsintrycket av en sida är ytterst oroligt, för till och med ord av relativt normal längd får därigenom inte plats på en påbörjad rad. En mycket tråkig bieffekt av det är en förvillande omkastning i perspektiv på många ställen; uppslagsordet hamnar i slutet av raden och den tyska ekvivalenten i början av följande rad, följande uppslagsord efter ekvivalenten osv.:

Fig. 1 Artikeln **2rikki**

På det här viset kommer det som inte hör ihop att sammanföras och det som hör ihop att skiljas åt. Den enda ljuspunkten i den här katastrofen är att antikva och grotesk inte blandas – ett oskick som annars blivit allt vanligare – utan att texten genomgående är satt i antikva. Helhetsintrycket är dock att det hela är ett typografiskt halvfabrikat.

Av allt att döma rör det sig inte om ett misstag utan om medveten formgivning. Att en ny bokstav i alfabetet tar vid markeras inte med en stor bokstav framför ifrågavarande alfabetsavsnitt, utan den stora bokstaven är placerad mitt på sidan omgiven av text. Den här detaljen visar att de tekniska förutsättningarna för en grafisk gestaltning nog har funnits. En titt i den stora rysk-finska ordboken som utkom på samma förlag 1997 visar att avsaknad av marginaler, vänsterställd text osv. är helt programenligt i den här ordboksserien och inte ett olycksfall i arbetet. För den grafiska gestaltningen svarar Marjaana Virta.

Enligt uppgift från författaren har förlaget planer på att ge ut den finsk-tyska ordboken på cd-rom. Detta kastar nytt ljus över den föreliggande produkten. Uppenbarligen är förklaringen till många av de

formella bristerna att förlaget inte lägger så stor vikt vid den tryckta boken. Det som framför allt verkar vara viktigt är det elektroniska materialet med dess användbarhet för olika publikationsformer. Separerande tecken skulle störa sökfunktionerna på cd-rom, därför ingen avstavning och därför också vänsterställd text i den tryckta ordboken, för utan avstavning går det inte att använda centrerad text med rak högerkant.

Resultatet är en datorutskrift som försetts med pärmar. Man får bara hoppas att denna innehållsligt förträffliga men till det yttre misslyckade ordbok inte går åt, så att upplagan måste dras in och ordboken ges ut i användbart skick. Som den nu ser ut vill jag bestämt avråda alla från att köpa den.

Litteratur

Ordböcker

Katara, Pekka 1925: *Suomalais-saksalainen sanakirja* ('Finsk-tysk ordbok'). Porvoo: WSOY.

Katara, Pekka 1957: *Suomalais-saksalainen sanakirja*. 3. lisätty ja parannettu painos ('3 utökade och förbättrade uppl.'). Porvoo–Helsinki: WSOY.

Katara, Pekka 1964: *Suomalais-saksalainen sanakirja*. 4. tarkistettu painos ('4 reviderade uppl.'). Porvoo–Helsinki: WSOY.

Katara, Pekka & Schellbach-Kopra, Ingrid 1974: *Suomalais-saksalainen suursanakirja* ('Finsk-tysk storordbok'). Porvoo–Helsinki: WSOY.

Katara, Pekka & Schellbach-Kopra, Ingrid 1981: *Suomalais-saksalainen suursanakirja*. 2. painos. Porvoo–Helsinki–Juva: WSOY.

NSSK = *Nykysuomen sanakirja* ('Nufinsk ordbok') 1951–1961. Porvoo–Helsinki: WSOY.

PS = *Suomen kielen perussanakirja* 1–3 ('Finsk basordbok') 1990–1994. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.

Venäjä-suomi-suursanakirja – Russki jazyk 1997. Porvoo–Helsinki–Juva–Moskova: WSOY.

Övrigt

- Ruppel, Klaas 1992: Suomen kielen perussanakirja. Rezension. I: *Finnisch-Ugrische Mitteilungen* 14/15, 191–195.
- Varantola, Krista 1994: Suomen kielen perussanakirja – Finsk basordbok. I: *LexicoNordica* 1, 309–317.

(Övers. från tyska av Nina Martola)